

Kristiane Konstantin Hansens tale for reform af kvindearbejdsklæder til Dansk Kvindesamfunds Fællesmøde

Taler

Kristiane Konstantin-Hansen
Væver, broderihandler og medlem
af Dansk Kvindesamfunds
styrelse.

Sted

København

1 Omstændigheder

Fra kilden:

Ved Fællesmødet fremlagdes nedenstaaende Indbydelse:

- 5 I bestandig flere og bestandig større Kredse gjør den Anskuelse sig gjældende, at vi trænger til en Reform af Kvindedragten, idet vor nuværende Dragt ikke opfylder de to Hovedfordringer, som vi nødvendig maa stille til vore Klæder: Fordringen til *Sundhed* og til *Hensigtsmæssighed*.

- 10 *Kvindedragten er usund, og dens Princip er forkert; det er atter og atter paavist af ansete og erfarne Læger og af Kvinder med Sagkundskab paa det Omraade. Korsettet øver paa Bryst og Underliv et Tryk, som hæmmer Livsfunktionerne og derved er Aarsag i megen Sygelighed. Og idet Dragten hæmmer den fri Bevægelse, er den uhensigtsmæssig, baade til Arbejde og til „Leg”. Den er uhensigtsmæssig til husligt Arbejde, til Arbejde ved Symaskinen og ved Skrivebordet, i Fabriken og i Værkstedet, ligesom til Arbejde i Mark og Have. Den er uhensigtsmæssig som Turistdragt, Gymnastikdragt, Sportsdragt, ja, endog som Baldragt.*

En *sund og hensigtsmæssig* Kvindedragt er bygget paa Principerne: Korsettet aflægges, Klædernes Vægt fordeles paa Skuldre og Hoffer.

Det er saaledes *Underdragten*, som er det afgjørende. Ovenpaa en efter nævnte Principer indrettet Underdragt kan man bære Kjoler af højst forskelligt Snit.

- 15 Men da vor moderne Dragt er bygget over Korsettet, er en Tillem্পning af den nødvendig, naar dette ombyttes med et andet Klædningsstykke. Det har imidlertid ved en Række Forsøg - man huske saaledes Dansk Kvindesamfunds Dragtudstilling i 1888 - vist sig, at den almindelige Kvindedragt *kan* tillem্পes efter det nye Princip.

- 20 Men for at Dragten kan komme til at passe til forskellige Figurer og Aldre, samt give det videst mulige Spillerum for den enkeltes Smag, maa der eksperimenteres. Da imidlertid de færreste selv har Tid og Lejlighed hertil, synes der at være en virkelig Trang til Stede til et Midtpunkt for saadanne Bestræbelser, og *Dansk Kvindesamfund* agter at imødekomme denne ved at oprette en Systue for *Reform-Undertøj* og for Kjoler, lempede efter dette Princip. Ikke mindst vil man have Opmærksomheden henvendt paa Tilvejebringelsen af sunde og hensigtsmæssige *Børnedragter*.

[...]

April 1890.

- 25 Vilhelmine Brun, Lærerinde. Magdalene Buch. Henrica Darre, f. Hansen.

Henny Didrichsen, Billedhugger. Ida Falbe-Hansen, stud. mag. Olufa Finsen, Geheimeraadinde.

30

Kirstine Frederiksen, Kommunelærerinde. Elisabeth Grundtvig, Redaktør. Anna Hjort, Forstanderinde.

Hilda Høgsbro, Fødselshjælperske. Kristiane Iversen, Lærerinde. Erna Juel Hansen, f. Drachmann, Forfatter.

35

Louise Knudsen, Skriver under Magistraten. Kristiane Konstantin-Hansen, Broderihandler. Marie Købke, Skolebestyrerinde.

40

Marie Købke, Bestyrer af Haandgjerningsforeningen for St. Stefans Sogn. Marie Luplau, Maler.

Karen Monrad. Charlotte Norrie, f. Harbou. Gabriele Poulsen, Gymnastiklærerinde.

45

Charlotte Schrøder. f. Wagner. Anna Sørensen, Kommunelærerinde. Astrid Stampe Feddersen,

Mary Sten, kongl. Hoffotograf. Ketty Zacko, f. Marstrand. N. Zahle, Skolebestyrerinde.

50

Til Indbydelsen var knyttet følgende

Udtalelse af Læger

Af sanitære Grunde anser vi det for ønskeligt, at der efterhaanden indtræder en Forandring i Kvindernes Klædedragt, særlig med Hensyn til den opvoxende Slægt. Det stive Korset bør under normale Forhold udelades, de strammende Baand om Livet undgaas, og Klæderne bæres ved en ensartet Fordeling paa Skuldre og Hofte.

55

Forsøg i denne Retning er derfor efter vor Mening at anbefale

P. J. Bondesen, Dr. med. Brünnicke, Prof. Dr. med. A. G. Drachmann, Prof. Dr. med. J. Frisch, prakt. Læge, Aarhus.

60

J. Garde, prakt. Læge. Frederik Grünfeld, Dr. Med. Elisabeth Hamburger, prakt. Læge. P. V. Heiberg, Dr. med. Viborg.

65

Vilh. Heiberg, Dr. med. Axel Hertel, Kommunelæge. E. M. Hoff, Kredslæge. Hans S. Kaarsberg, Dr. med.

Marie Krabbe, f. Gleerup, prakt. Læge, Varde. Emmy Lange, født Kramp, prakt. Læge. Fr. Levy, Dr. med. Sigfred Levy, prakt. Læge.

70

Leopold Meyer, Dr. med. Wilh. Meyer, Dr. med. G. Mygge, Dr. med.

Frk. N. Nielsen, prakt. Læge. Gortfon Norrie, prakt. Læge. R. Paulli, Dr. med. L. W. Salomonsen, Dr. med.

75

F. Trier, Prof. Dr. med. C. With, Prof. Dr. med.

80

Den Sag, som jeg skal forelægge Medlemmerne, er Klædedragtssagen. Af de omdelte Indbydelser vil De have set, at Dansk Kvindesamfunds Styrelse har givet Stødet til, at der kan sættes en Systue i Gang. I Februar nedsattes der et Udvalg paa femten Kvinder til Behandling af Sagen, og Udbyttet af dette Udvalgs Forhandlinger er det, som foreligger i nærværende Indbydelse. Foruden Udvalgsmedlemmerne har nogle flere Kvinder fra forskellige Kredse underskrevet den.

85

90

En Del bekendte Læger har, som De ser, erkjendt det nyttige i vort Forehavende ved at give en Erklæring angaaende den sanitære Side af Sagen. Det var Hr. Overlæge *Paulli* ved Diakonissestiftelsen der, først udtalte sig paa denne Maade. Vi er ham særdeles taknemmelige for hans Imødekommen og den Iver, hvormed han tog Spørgsmaalet under alvorlig Behandling. Siden har vi henvendt os til 39 Læger, mest her i Byen, nemlig til Overlægerne ved Københavns Hospitaler og til de Læger, om hvem vi maatte antage, at de særlig stod i Forhold til Spørgsmaalet. Af disse har 25 underskrevet Udtalelsen, 10 har afvist vor Opfordring og 4 har ikke givet Svar.

95

100

105

Af de førstnævnte 25 har flere, som vi fik Lejlighed til at samtale med, vist sig meget interesserede for Sagen. Andre har gjort sig den Ulejlighed skriftligt at gaa nærmere ind paa den. En Kommunalæge har f. Ex. skrevet, at han vilde opmuntre os til ogsaa at virke for Forbedring af Fodtøjet, en anden anset Læge udtalte, at han ansaa Bælte for skadeligt, navnlig de nu brugelige Læderbælter, og bad os være opmærksom paa at søge det afskaffet. Af de ti Læger, som sagde nej, har nogle gjort det uden Motivering, andre har svaret, at den omhandlede Sag laa dem for fjern, én lod sige til vort Bud, at han forstod sig ikke paa Dameskrædersyning; et Par stillede sig tvivlende til Spørgsmaalet, hvorvidt det

stive Korset er skadeligt. For ikke at stikke noget under Stolen, skal jeg indrømme, at én erklærede, at Korsettet er nyttigt og uundværligt i mange Tilfælde, men saa indrømmede han rigtignok, at han ikke kjendte det Underliv,
110 vi vil sætte i Stedet for Korsettet, som jo paa ingen Maade maa aflægges uden Omordning af den øvrige Dragt. Der er vistnok mange Læger udover de 39, som vi burde have henvendt os til; den Liste, vi har haft at gaa efter, har været lidt for tilfældigt sammensat, og vi har krympet os ved at gaa til altfor mange, da vi ved, hvor optagne vore Læger er. De 25 Navne, som De ser, turde dog være et
115 tilstrækkelig vægtigt Indlæg for, at det stive Korset under *normale* Forhold bør afskaffes, især da samtlige Danmarks kvindelige Læger er med.

Dette er ganske vist en Sag for os Kvinder i alle Henseender. Vi behøver ikke at spørge Regering og Rigsdag eller Politi om vi maa indrette en Systue, eller om vi
120 maa klæde os saa eller saa. Lad os da her, paa vort eget Omraade, slutte os sammen om et nyttigt Arbejde, som navnlig kan komme den opvoksende Slægt tilgode, lad os tage det op saa alvorligt og ihærdigt som muligt!

Jeg beder Dem, mine Damer! Hjælp til alle som en! — ja, Herrerne maa gjerne
125 være med — men af Kvinderne her mener jeg, ingen maa svigte. — Jeg venter just ikke, at De alle skal sætte Penge i vort Foretagende, men der er andre Maader at hjælpe paa. Maa jeg forklare mig lidt nærmere? Jeg venter aldeles ikke, at vi alle kan blive enige om, hvorledes vi skal klæde os. Jeg er vis paa, at mange i denne Forsamling rynker paa Næsen ad vore Udfald imod Korsettet. — Nu —
130 mange er maaske saaledes skabt eller bærer det paa en saadan Maade, at det ikke skader. Men saa er der maaske en anden Del af Dragten, *De* har Lyst at faa forbedret. En kan f. Ex. ønske bekvemmere Ærmer, en anden bedre Snit paa Nederdelen eller en anden Afvigelse fra Tidens Mode til Fordel for Legemets Velvære og Lemmernes Brugbarhed.

135 Alt saadant skal vore Syersker og deres Ledere gjøre sig til et Studium. De skal vejlede dem, der iøvrigt er tilfredse med sin Dragt, til at omdanne den efter det nye Princip. Men de skal tillige have Smag og Fif til at gjøre noget kjønt ud af en praktisk og sund Dragt. Ja, de skal forstaa at imødekomme den enkeltes
140 ejendommelige Smag og Tilbøjeligheder, det være sig nu i Retning af det tarvelige eller det elegante, det jævne eller det fremtrædende.

Her er ikke Tale om at indføre en Tvang eller lægge et Tryk paa nogen ved en Reformtheori, men kun om at yde en Lettelse for dem, der søger Hjælp til

Ændring af et eller andet Punkt af deres eller deres Børns Dragt.

150 Jeg beder saa mange af Dem, som har Raad til det, at tegne sig for en, nej helst flere, Aktier; jeg beder dem, som har Forstand paa og Indsigt i de Dele, at give gode Raad;

— jeg beder iøvrigt, om De *alle* vil interessere Dem for at skaffe Systuen og Udsalget Søgning, naar vi først kommer saa vidt, at Forretningen kan komme i Stand; saaledes mener jeg, at De alle kan medvirke.

155 Saasnart den tilstrækkelige Kapital er tegnet, vil Aktionærerne blive sammenkaldt for selv at vedtage sine Love og vælge sin Styrelse. Aktionærerne faar vel saa en Stemme for hver Aktie, de ejer. Blot De kun alle vil tage det op som en Sag af Interesse og som et Foretagende der kan arbejdes op til noget
160 gavnligt og fordelagtigt, ikke som noget, man giver en Almisse hen til, som til en trængende Familie eller en velgjørende Stiftelse. Husk — De er selv Ejere!

Enhver, der har tegnet sig for en eller flere Aktier, bedes indsende Listen til Kontoret.

165

Kilde

Kvinde og Samfundet. 6. årg., nr. 5: ss. 148-152. Udg. af Dansk Kvindesamfund, 1890.

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

170

Tags

Agitationstale, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kristiane-konstantin-hansens-tale-for-reform-af-kvindearbejdsklaeder-til-dansk-kvindesamfunds-faellesmoede-1890>

175

180